

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DIJ:
 Egész évre 5 firt — kr. Negyedévre 1 firt 50 kr
 Félévre . . . 2 . 50 . . . Egy szám ára 12 kr

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

HIRDETESI DIJ:
 4 hasábos petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetésekül árlesegedés adatik.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetni az év folytatásán minden hónap elején lehet.

SZERKESZTŐ LAKIK: III. TIZED, KÖNYÖK-ÚTCZA, 121 SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-ÚTCZA, 186. SZ.

Bélyegdíj minden beutalásért 30 kr.

Városunk róm. kath. egyházának szervezete.

Egy igen érdekes és fontos munkát fekszik előttünk ifj. B. G. László, városi t. főjegyző és kath. egyháztanácsos tollából, mely e czímet hordja homlokán: „A kecskeméti róm. kath. egyházközség szervezeti szabályainak tervezete”. Ez 53 ívrét lapra nyomtatott munkát annyival fontosabb, mert a maga nemében valóban úttörő és hozzá fogható nemcsak terjedeleme, de kimerítő alaposágára nézve is a hazai kath. egyházban máshol tudunkkal nincsen és a szerzőnek az 1824. évből kelt szervezetet vajmi csekély támaszpontot nyújtott. Az igaz, hogy e mellett bő anyagul kínálkozott szerzőnek a hosszú gyakorlat által kifejlesztett szokásjog, egyes decretumok, jelentések, törvények és helyhatósági szabályok; de épen hogy azokból szerves egészet sikerült a szerzőnek kidolgoznia, melyre nemcsak ő, de városunk kath. egyházközsége is méltán büszke lehet: a szerző nevének emlékeztetése fogja tenni az egyház krónikájának évlapján. Az érdem útát tör magának és érvényt szerez, bármely részen álljon is, nem szorulván dicsegetésre.

A munkát XV részben 227. §-ban foglalkozik a felőlet anyaggal. Szól az egyházközségről általában, annak hatósága, területe és illetőségéről, jogai és teendőiről, kiválóan részletesen annak képviselőiről és az egyháztanács ügyrendjéről; az egyházközség elöljárósága és egyéb alkalmazottjai czímén a tisztviselők és segédszemélyzete, az egyes egyházi hivatalok, cseledek és szolgaszemélyzetéről, állandó és ideiglenes bizottságokról 11 lapra terjedő kimerítő részletezéssel; szól továbbá az egyházközség elöljárósága és alkalmazottjainak választásáról, azok alkalmazásáról, az alkalmazottak és egyháztanácsosok felelősségéről, a fegyelmi eljárásról; felöleli az egyházközség háztartása czímén a vagyonkeze-

lés és pénztári kezelésre vonatkozó szabályokat, külön czímen az alapok és alapítványok, majd az egyházközség által szedett adók és illetményekre vonatkozókat; intézkedik az egyházközség által fenntartott külön intézmények czíme alatt a k. r. főgymnasium-, a táptintézet- és vallásintézet nézve; végre pedig az utolsó czím alatt megteszi a egyes és átmeneti intézkedéseket. Mindezek majdnem 40 lapot foglalnak el.

Ezekhez járul egy 13 lap terjedelmű indokolás, mely két részre szakad. Az általános részben szól az egyházközség és jogainak fejlődéséről, alapul az apát-plébános, Bogyó Pál úrnak ily czímű emlékiratát használva fel: „A kecskeméti róm. kath. egyház és plébánia köréből”, és közölvé a szükség szerint azon nagybecsű okmányok szövegét is, melyek az ügyek állásának felderítésére mellőzhetetlenek, ezeket az apát úr fordításában. A második részben az egyes §-okhoz teszi meg a megjegyzéseket.

A felőlet anyagnak ezen vázlatos bemutatása után engedessék meg rövid kiemelés azon szempontoknak, melyek a munkálatban nézetünk szerint általános érdekek és kiválók.

Az egész munkát a tényleges jogállapot decretálása. A történelmi fejlődés nyújtotta jogokat nem szünteti meg, de újakat sem ad; nem állja azonban útját semmi tekintetben a további jogfejleménynek. Csak két körülményre hivatkozunk. Az egyik az iskolaügy, másik a plébánia és kántori hivatal. Mindkettőre nézve a tényleges állapotokat látjuk a dolgozatban feltüntetve, de nincs kizárva az előbbre vonatkozólag volt iskoláinak a közönség kezeléséből ismét az egyház kezeibe való visszavétele. Mellesleg legyen megjegyezve, részünkről, de tán az egyházközség részéről sem óhajtatik ez, de igen helyesen van a jog megővése. A plébánia és kántori hivatalra vonatkozólag is több helyütt találkozunk

intézkedésekkel, melyek az idővel okvetlenül beáll azon körülményt nemcsak ki nem zárják, hogy t. i. második plébánia, illetőleg kántori hivatal lesz felállítandó, de egyszersmind azt előrelátólag elősegíti.

Érdeme a munkálatnak a kegyúri jognak tiszta és történelmi kifejlődésében (az indokolásban) átlátszó kifejtése. Miként volt a török hódoltság idejéről fogva „az egyház védnöke a kecskeméti róm. kath. városi tanács és nép”, és miképp gyakoroltatik e jog a mai szervezeti egyháztanácsban a jogfolytonosság és történelmi kifejlődés alapján. Méltán remélheti ezen alapon a már egy 1853-án kelt püspöki leiraton kívülre helyezett azon, canon-jogilag ritka jogot is, hogy az egyházközség az eddig gyakorolt hármas praesentálás helyett a lelkesválasztás patronatusi jogát is. Ő Felségétől, mint legfőbb kegyúrtól megnyerhesse.

Végre felemlítjük, hogy a kifejtett egyházi adózási rendszerben városunk kath. egyházára nézve a párbér kérdése, mely annyiféle oly acut vitás jellegűt ölt fel, hogy nemcsak a Timon-féle tudományos vitára, de curiai döntvényekre is alkalmat adott, nálunk még 1773-ig visszavezethető békés kiegyezésről fogva a mai adózási rendszerben, a mint azt a munkálat feltünteti, a körülményeink és viszonyainak egyedül megfelelő helyes megoldást szabja meg. Az adó-kérdéssel kapcsolatban megnyugvással mutathatunk rá az azon körülményre, hogy e munkálat a vagyon- és pénztárkezelés és felelősség tekintetében oly szabatos határozmányokat foglal magában, melyek a jövőre nézve minden olys calamitásokat, minőkre pl. az 1824. és 1853. évi okmányok vonatkoznak és minőkre legújabbban is élénken emlékezünk, merőben ki fognak zárni.

Ezen munkálat felől az e tárgyban kiküldött bizottság négy napon át tanácskozott és azt a szükséghez képest megigazította; bizton remélhető tehát,

hogy a teljes egyháztanács elfogadásával, a püspöki hatóság és kir. kormány jóváhagyásával annak czíméből a „tervezet” szó legkezelebb már elhagyható lesz.
 Dr. Szombathy István.

Rövid ismertetése

azon íróknak, akik vagy Kecskeméten születtek, vagy bizonyos ideig itt tartózkodva, irodalmilag itt működtek.
 (Folytatás.)

A XVIII-ik századból Kecskemétről már 23 férfit említhetünk olyant, kik irodalmilag működtek s közöttük többen voltak olyanok is, kik a közzigyelemet vonták magukra s működésük eredménye állandó becsüvöl.

Nézük ezeket az idő sorrendje szerint. Mindjárt a század kezdetén, 1712-ben egy jeles férfit mutathatunk fel, névszerint Veresmári Lazi Pétert, ki Kecskeméten mint reform. lelkes működvén, ez idő alatt megírta a reformáció egyetemes történetét és a kecskeméti reform. egyház történetét, mely mű egy anyakönyvben maradt fenn kéziratban. Ezt Szilágyi Sándor, egy kitűnő történetbuvárunk oly érdekesnek találta, hogy egy részét az 1857-iki sárospataki füzetekben kiadta.

1707-ben már költőt is találunk Kecskeméten, Székudvari János iskolai rektor személyében. Ő a városnak 1707-ben a ráczok általi pusztulásának veszedelmét írta meg akrosztikonos versekben ily czím alatt: „Sűrű siralmakkal rakott hajhalmom — kiadta ugyanazon évben. 1866 ban újra kiadta Hornyik János, kecskeméti város történetének 4-ik kötetében. Érdekes olvasni ezt a körülbelül hatodfélszáz sor verses históriát, mely korának versei elődjára határozott fényt vet. Mutatványul egy-két strofát bátorítok meg bemutatni:

„Kecskemét város, Alföld édes anyja,
 Szörnyű romlásodat egész ország szánya,
 Megsírattya, ellenség is bánnya,
 Hogy gaz népnek lón ragadományá”.

Az akkori főbirót így siratja meg:

„Első jó fő Biránk, Nemes Bede János
 Ki jó felei közt vala igen hasznos,
 Mert bílos, okos, volt tanácsa számos,
 Nala nélkül egész község káros.

Szép kegyes élete volt soknál kellemes,
 Felső, középső, alsó rendeknél szerelmes,
 Engedelmes, szava hiedelmes,
 Méltóságos előtt is érdemes.

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

Szerelmes khemikus.

— Schubert után Aemilius. —

Kedvesemnek szépségéről
 Énekelem ezt tenéked.
 Hattyúnnyaka és karjai
 Olyanok, mint mangankéneg.

Oly kéket, mint szép zemei
 Nem mutat az ultramarin.
 Ajkainak pirosságát
 Nem adja vissz' az anilin.

És ha nekem csókra nyújtja
 Az ajkát, hogy fluor lennék;
 Akkor úgy van, mint ha ő a
 Kálium, én a víz volnék.

Ezidőben a keblünkben
 Úgy ég a szív, mint lőgyapot:
 S olyankor ha felrobannék
 Szévtetném a nagyvilágot.

Évadszerű csevegés.

Uj év körül. Jó röggelt Laos bácsi! Adjon Isten nekem is Laci, vane már eseléd? De ahogy van az apjuk áldóját, mint is azért gyűttem a piaezra, hogy a részessel keressek valami jórával második, meg kisbérésnek valót, az öregbérésünnek

valamivel inkább többet adok, mint tavaly adtam, mert azt látom, hogy az egyik eb, a másik kutya, erről már legalább tudom, hogy sé nem kezes, sé nem pentyög vissza, nem is korhely, a jószágnak is gondját viseli, még már ú ismeri a szokásomat, hát inkább megtódom a bérít, pedig tavaly is sok volt az apja mivoltját. Adok neki 110 firt készpénzt, 20 véka rozost, 10 véka tisztabúzát, 10 véka árpat, 2 hold kukorica földet, két pár eszimat vagy e helyett 10 firtot, egy hatókrú szekér szalmát, a mosónéja számára, meg egy esztendő malacot.

Volt én nálam három is kínálkozni, de némely része a szómit sé tudja kinyitni, mégis annyit kért egy szuszra, hogy felit se birtam megjegyezni, mondtam is neki, hallgass már ösem! hiszen a már bele se fér a laistromomba, a mit kérsz, pedig tudom azt akarnád, hogy meg is adjam, hát erédj Isten hirivel, nekem ne prészmitáj tovább, aztán még azt felelte, hogy „Nem is házom ám gazduram igáját egész esztendőnt át ingen”.

Nem is tudom én Laci a gazdája istentagadját, hová jutunk mink a cseléd-társunkkal; maholnap már csak azért esztangolunk éjjel-nappal, hogy a cselédért, meg a röngeteg adót mögüzessitk, aztán gazdálkodjunk defizittel meg póhittel, mint a finánczminiszter.

En még az öreg béróst küldtem el, mert renyhe és gondatlan is volt, akárhányszor magannak köllött fölkelteni, aztán elhagyott, vagy bevott: egy szekérfő kö-

telet, egy új tézlát még egy vontató láncot, a vasboronát még a feje mellől lopatta el. Aztán mikor levontam a bérből, a megavval fenyegetődött, hogy megöleti a takarmányomat a vörös tehénell. A tavalyi második béróst még a kisbéróst mögtartom, mert azok jórával gyerekök, de csak gyerekök ám, a második bérös bére mégis 80 firt, 20 véka gabona, egy porozó feles kukorica-föld, 2 pár eszima, még egy négyökrú szekér szalma. A kis béröse: 40 firt, 10 véka gabona, egy pár eszima, egy süd malacz, még egy kecsi szalma. De hát hun van még a heti eleség mindon embörre: 2 iteze tarhonya, 2 iteze kása, 1 font szalonna, félfont só, 2 drb. 6 fontos könyér, az istenfáját! ez is rámen 70—80 forintra, egy kecsis bére még 150—160 forintra, pedig ezöket mind nem vöszik ám odafont tekintibe, hanem azt gondolják, hogy ha együnkünk-másikunk elád 800 vagy 1000 métermázsza gabonát, az tiszta haszon, pedig ennek mind abból kell kitelleni. Aztán a kovács is, bogárnér is csak elviszi a maga 100—120 forinjtall mindon esztendőben. Nekem a családommal nem jut ennyi.

A bérös-bál, Pali bácsi szerint. Jó napot Anti bátyám! hallom hogy kint volt városföldjen, a bérösök báljában, a háromas tüsöknél s hogy egész éjjel táncolt a Póczokas Pannával. Bolond Palkó, már hogy tudsz ilyent etalálni. Hijjába is tagadja, biztos tudomáson van róla, hogy ott volt Anti bácsi tanýáján a bál s hogy a tambura röggelg szólt, a kamrajtó mö-

gött hordóval állt a bor, aztán még paprikás hús is volt. Ha csak olyan Boecskorosné-féle nem? Nem az; egész nyúzott büрге volt ott kiakasztva; de hogy nem sirattam még valamelyik juhász a bőre árát, azt már nem tudom, ott volt vagy 30 darab férfeséléd, még a városföldi és matkói gányódama mind az áldóját, még a pitarban még a kamrában is táncoltak, persze nem a tambura szóra, mert abból egy hangot se hallottak, hanem a házbán tánczólok topogására. Aztán volt ám szünőrai mulatság is, míg a dának karonfogva jártak, három vén hunczut eseléd kicsaltá Anti bácsi kis béróst a kamrába, négykézláb állították, a hátára kötötték egy kis sütőteknőt, aztán biztatták, hogy jieszse még a lányokat, másszon be négykézláb, mint a teknősbéka a házba, Jancsi kapott az alkalmon, bemászott a lányok sikolytozta, ugáltak, binnyogtak, de mikor Jancsi a ház közepire ért, két bérös mögkapta a teknő közt végét s fölördítöta, a harmadik beleöntött egy vödör hideg vizet s azt mondta: „Jancsi, a teknő béká nem éli ám mindég a szárazon, hanem vízbe is öszik”. Támadt is aztán olyan röhögés, mög sikolytozás, hogy majd szétvetötte a ház oldalait. A szomszédbeli öreg bérös huszast harapatott le a mejjéről. Imre bácsi kanászát mögtanították repülni; azután fölülülve az épületös mulatságokon, táncoltak kivilágos-kivirattig. Legjobban járt Jözi bácsi kertésze, azt jó is tartották boral, mög mindön legény füzött nekí 10—10 kr, kicsi híján három forintot keresett. Igaz, hogy nincs is hozzá

Bánatos Laetare-napja fel virradta
Hogy az egész város reggel felriadta
Rút rácz hada neki véget adta,
Halalos seb mert testen marada*.

és így tovább, sok kiváló ember haláláról megemlékezünk, ki a pusztításnak esett áldozatává. A végső strófabá, akkori rendes szokás szerint, saját nevét igtatta be. Rhyt-musa, mint láttuk, azon kor tekintve teljesen kielégítő a szerkezete is dícséretre méltó.

A költő mellett mindjárt egy jeles történetírót kell említenem, Horváth Mihályt, a tudós piarista szerzetest, ki 1752-ben itt fejezte be munkás életét. Két művet hagyott hátra, u. m. kiadta Hunyadi Mátyás király levelészetét, és azt a kecskeméti városi tanácsnak ajánlotta egy szép történeti előszóval; megjelent e mű Kassán 1745-ben. A második munkája a kalocsai érsekség alapításáról szól, mely Budán jelent meg 1746-ban.

A történetíró mellett bölcsészt, majd szónokokat említhetünk. Markó János a tudós ferenczrendi szerzetest, bölcsészt tanára volt a konventben 1719-ben. Veresmári Vég Sámuel és Gözön István pedig szónoklataik lettek híressé. Amaz Ráday Pál özvegye, által szül. Kajali Klára úrnő felett mondott emlékbeszédet, emez pedig Belezay János tábornagy temetésén szónokolt. Mindkét beszéd megjelent nyomtatásban is. Mái János „Keresztény gyermekek etikája” című könyveskötést írt versekben, mely kinyomtatott először Pesten 1761-ben, aztán még több ízben is. Kalmár György a kecskeméti reform. iskolában néhány évig conrector és híres orientalista. Mint jeles nyelvész említhető. Itt laktában dolgozott azon munkáján, melyet aztán berlini barátai költségén adott ki e cím alatt: „Praecepta, Grammaticae, atque specimina linguae philosophicae, sive universalis ad omne vitae genus accommodatae”. Berlin 1772.* Mész József helyi reform. tanár, magyarra fordította báró Störck Antal orvosi könyvét, gyakorlati használatul a tábori és falusi borbélyok számára. Bécsben nyomtatott 2 kötetben 1778. Ezek után két kitűnő férfit kell említenem, u. m. Horányi Eleket és Göböl Gáspárt. Mindkettő Kazinczi korában szerepelt s halhatatlan nevet vívtak ki magoknak. Horányi Elek a helybeli piarista rendnek levén tagja, itt dolgozott azon művein, melyek őt jelesebb férfaink sorába emelik. Ugyanaz Bód Péter volt az, kinek eszébe jutott, hogy jelesebb irodalmi egyéneknek életrajzait össze kellene gyűjteni s így irodalmunk történetének alapját kellene vetni. Horányi tehát ennek példáján buzdulva kitartó szorgalommal működött, hogy az életrajzokat s a jelesebb irodalmi műveket összegyűjtse. Buzalmát kellő siker koronázta, s így őt irodalmunk történetének megalkotása körül szerzett érdemeiért, mi, kecskemétiak, bátran sorolhatjuk legnagyobb férfaink közé. Csak az az egy kár, hogy nem a magyar, hanem a latin nyelvet használta. Mint tudom, a helybeli kegyesrendi clerus a közelmúltban irodalmi

kört alapított s e kört a dicső férfiú nevére „Horányi körnek” nevezte el.

A másik, nem kevésbé nevezetes férfiú Göböl Gáspár, ki Kecskeméten mint reform. prédikátor tartózkodván, 6 munkával gazdagította irodalmunkat. A művek címei a következők: 1. „Szabadulást óhajtó rab, ki a maga ártatlanságáról való levelét öt beszédekbe öszveszedte”. Megjelent Pesten 1784-ben. 2. Az első embernek eselése, és az azt követő mind szomorú: mind örvendetes dolgok, két énekben foglalva. Fordította Duránd Dávid munkáiból Göböl Gáspár. E mű is Pesten jelent meg 1789-ben. 3. Utazó lélek, azaz széjjel járó gondolati egy olyan léleknek, ki az embereknek társaságát egy kevéssé elhagyván, felrepült a naphoz, s azaz együtt a világnak bizonyos részeit bejárván, utazásáról számot ad. E XII énekben írott mű, mely szintén Pesten jelent meg, az átmeneti kor tanköltésének egyik remekét képezi. 4. ik műve „Új vélekedés, az O és Új testamentomi Prófétáknál gyakran előforduló Nap, Hold, Csillagok megsejtédekről, a napnak Gibeonban, a holdnak az Ajalon völgyében Józse szavára lett megállásokról való taldalékkal, melyeket a tudósoknak ítélettelik alá hozását” (Pest 1796). 5. „Keresztény katekizmus a Helvetziai vallástételt tartók értelme szerint”. Vácon több kiadást ért. A kisebb kiadásnak a gyermekek, a nagyobb kiadásnak a felnőttek számára szerkesztették. 6. Liturgia, melyet a Helvetziai vallástételt tartók. Dunán innen való Superintendentia bevett 1806-ik esztendőben. E mű is Vácon jelent meg. Hetedik műve „Eklésiai História” csak kéziratban maradt.

E két kiemelhető szellem után a XVIII-ik századból csak oly férfiak említhetők, kik hivatalaikban buzgólkodva, tevékenységnek és tanulmányaiknak egy-két kiadott műben jelét adták. Ilyenekül a következőket említhetjük:

Erdélyi József, helybeli róm. kath. plébános, saját egyházi beszéde ellen Danovszki János által írt bírálatra ezafelatt írt, mely 1789-ben jelent meg Vácon. Egy másik beszéde, melyet Zicsi Ferenc győri püspök felett mondott, Győrött jelent meg évszám nélkül.

Harsányi István, szintén kecskeméti kath. plébános, azután a visszaiított premontréi szerzet prépostjának két szónoklata nevezetes; az egyiket báró Splényi Ferenc váci püspök felett tartotta, a másikat pedig Urnapián mondta el Kecskeméten. Mindkettő megjelent nyomtatásban is.

Lambach Elek, kegyestanítórendi szerzetest 2 munkája ismeretes, az egyik történelmi s a másik költészeti; mindkettő 1790-ben Pesten jelent meg. Az első szöveg: „A magyar királyok és királynéknak koronázatásának inneapolisáról”, a másik egy oda, melyet latin nyelven gróf Tathányi Tiadarhoz írt.

Miskolczi István kecskeméti polgár görög nyelvből magyarra fordított ily című művet: „Igaz vallástétele a napkeleti községes és apostoli Eklésziának”. Fia nyomatta ki Pesten 1791-ben.

Tormássy János kiadott 1797-ben Pesten 17 prédikációt, melyeket elmondott Budán és Pozsonyban az országgyűlésre felszerelt úri rendek előtt; továbbá megjelent Pesten 1797-ben gróf Teleki József felett mondott gyászbeszéde, és Tóth Pápai József dunántúli reform. püspöké felszen teltezőkört tartott beszéde. „A dunamelléki

superintendia historiaja” című munkája kéziratban maradt.

Valla Jácint kegyes tanítórendi tanár számos alkalmi verset írt magyar és latin nyelven, melyek 1793-tól 96-ig nyomtatásban is megjelentek. Ennek példáján buzdulva kaphatott kedvet a verselésre.

Veres István kecskeméti reform. kántor, ki az 1794-ik évben történt kecskeméti nagy tűzvész megemlékelte. E mű még ugyanazon évben nyomtatásban is megjelent.

Engedje meg itt a nagyon tisztelt közönség, hogy a XVIII-ik század irónak névsorát megszakítsam, először azért, mert a kiket e századból még nem említtettem, azok már átmenetet képeznek az ő és új stíl között s ezeket külön csoportban óhajtom említeni; másodsor azért, mert itt van helye annak, hogy megemlítssem Ladányi Gergelyt, az 1770-es évtizedben Kecskemét város derék főjegyzőjét, ki sokkal nagyobb érdemeket szerzett ugyan a város dolgai körül, mint az irodalom terén, melyen mint látszik, szerepelni sem óhajtott: mégis egy sajtóságos verse folytán, mely nagyapáinknak altató és ébresztő dajkája volt, föl kell itt említenem.

A Kecskemét város levéltárában őrzött „Körlevelek Jegyzőkönyvében” 1775-ik évről a következő című verset találjuk: „Felállítottat Éjjeli Vigyázók számára készített versek”. Nem azért közlöm ezt, mintha talán irodalmi fontosságú volna, mert ettől egyszerűségénél fogva is távol áll, hanem pedig csak azért mutatom be a nagyon tisztelt közönségnek, hogy megismerje azon verseket, melyek ezelőtt még néhány évtizeddel is az éjjeli örök által, utzasarokk az órák jelzése végett énekeltek.

Az éneklés 9 órakor így kezdődött:

1775. felállítottat Éjjeli Vigyázók számára készítettett Versek.

Hally minden Házna Ora,

Kilenczet ütött az Ora,

A Tízre jól Vigyázatok

Hogy Károk ne vallyatok,

Melyül mensesz ezek Ora,

Kilenczet ütött az Ora.

Tízet ütött már az Ora,

Vigyázz ember ezen szóra,

Készül a nyugodalomra,

Mert nincs felna homlokodra

Imkét ébrez fel holnapra

Imádkozál tíz az Ora.

Tizenegyedert vert az Ora

Cseled menyhen az álomra,

Hogy holnap munkájára,

Ebredgyen rendelt órára.

A nagy keljen kasszóra.

Tizenkettődert vert az ora

Éjfel után ütött edgyett

Már egy nappal értünk töböt

Az Er várja térszünköt

Nem akarja mi vesztünköt

Megbocsátja búneinköt

Éjfel után ütött edgyett.

Dícsél után óra Kettő

Ejfértessék a Teremtő

Mit használ a várát őrző,

Ha az Űr nem leszen Segítő,

Mindenkőben védelmező

Éjfel után Óra Kettő.

Éjfel után óra Három

Hogy ússón töböt is, várom,

Ha alusztok azt sem bánom,
En pedig a várost járom,
Szemeimet be sem zárom,
Éjfel után óra három.

Négy az óra felkeltetek
Kakas szóra ébredgetek,
Mingyárt Istent dicsőjétek,
Imádságokkal kérjétek,
Az Űr nevet tiszteljétek,
Négy az Óra fel kelyetek.

Több órát nem énekeltek, mert a kinek dolga volt, úgyis felkelt az már minden éneklés nélkül is.

Ezek után áttértek a nemzeti földrédés és átalakulás azon idejére, midőn a II. József császár germanizáló korát rögtön követő időkben újra elsősegét vívott ki magának a nemzeti érzelm és nemzeti nyelv! Gyönyörű korszak volt ez, melyben vetődtek egymással írók és hazafiak egyaránt, hogy az elnyomott nemzetet újra fölemeljék!

Azon férfaink között, kik ez időben az irodalom terén fejtették ki munkásságukat, első helyen Mátyási Józsefet, gróf Fekete Jánosnak nyugalmazott titkárt kell említenem, ki Kecskeméten telepedvén le, csendes elvonultság- és munkálkodásban itt élte le öreg napjait, s itt is temettetett el a reform. régi temetőbe Nyughelyét egy igénytelen kis kőmelék jelöli.

Költményei két vaskos kötetben a múlt század utolsó évtizedében láttak napvilágot. A „Barátságokról” című tanköltménye és a „Magyar nyelv kimivelteése” című munkái pedig a jelen század elején jelentek meg. Ez utóbb említtet műve volt az, melyben Kaczeiny nyelvújítását rosszalja s ezért az irodalomtörténet úgy említi, hogy „Egy Kaczeiny homlokát az ily dolgok nem engedték elég korán a méltó babérhoz jutni...”

A Delille francia költő után dolgozott „Mezei éjszakák” és „Kalászkaparek” című elegyes költeményei kéziratban általa Fái Andrásnak adták át, azonban hű másolatban arcképevel együtt a helybeli reform. főiskola könyvtárában hűen megőrzve találhatunk.

Munkáit Horváth Döme a következőleg jellemzi:

„Költményei e derék férfinak, saját korát illetőleg is, nem nagy, annál inkább nem maradóan irodalmi becsessé bírnak. De ha nyomtatott műveit és kéziratait végig lapozzuk, leköt bennünket az a melegség, az a feláldozó készség, a melylyel ő specifikus magyar hazája s az ő magyar nemzete iránt mindenekelőtt viselkedik. Olykor darabos humor, az a magyar történelmi adomániai gazdagság, mely verseiben és érdekes jegyzeteiben találhatók s különösen az a bensőség, melyet vedőné gróf Fekete Jánoshoz saját édes atya emlékeztetére s Kecskeméti múlt századból, úgynevezett „Izrael égése” feletti veszedelméről írt, sokszor valódi költői ihlettség és emelkedettség tanúsít, nemcsak teljesen megnyeri az olvasót, de a hazának azon hű fia, annak emlékezte előtt, a ki szerény hatáskörében is s a maga idejében annyit tett, a nemzeti buzgóság és közérdekltség nemes fejlesztésére anyni munkásságot szentelt, az előtt egész lélekkel s mindenha kegyelettel fog meghajolni.”

(Vége következik.)

SZÍNHÁZ.

A jutalomjátékok hete volt az idei színházi évadban ez az utolsó, eltekintve a szombat és vasárnap szimrekerült Ördög piruláitól. Nevezett látványosság mindkét nap, főleg pedig szombatnap nagyszámú közönséget vonzott színházunkba, kik meglepőde távozhat onnét, mert vidéki szimpadhoz képest eléggé sikerültek látták a bohókás darab bemutatott szemfényvesztéseit. A darab előadás tekintésében művészi igényeket nem igen állít fel és ilyent mi sem táplálunk; különben is hiában tettük volna.

Hűshagyó kedden méltán hívta fel a figyelmet a színpad: „utolsó farsang van, kacagjunk!” mert Trioche és Caoclet jelenleg alkalmas darab az ily szándéknak eleget tenni, főleg oly művészi alkotásban, minőt a jutalmazott Pesti Iház és vele András nyújtottak. Valóságban nemes versenyre keltek mint Caoclet és Trioche a házat majdnem megtöltött közönség kedvének felderítésében és annak minél éberebben tartásában. Melletők különösen kitűnt a viszontagságok áran jőzen észre tért két szerelmes Bodrogi L. (Bernardine) és Kövi (Emil herceg). Előnyösen kell még felemlitenünk Rajzné (Fanny Bombace) nevét.

Szardán András jutalmát három kis vigjátékot élvezett a felig től ház; Házaság politikája, Három feleség egyszerre és Elkényeztetett vette cím alatt. Mindháromból a jutalmazott férfit ki magának az orszálynérszt, bár ugyan azt tehette volna a cassával szemben is. Részt, hisz részt kivett, csakhogy orszálynérsznek aligha volt mondható. Különösen

fogható taburás a kecskeméti határban, mert ha az játszik az új, három főkos taburáján, azt hinné Anti bácsi, hogy a mög-bögdögült Laci cimbalmozik, pedig a csak tudta, hogy „Kis kutyá, nagy kutyá nem ugat hibjába. Szép asszony” stb.

Zsuzsánna-nap után az olvasót körben. Hallottál-e már az idén pasztrált danóni Laczi? Hallottam hát, az apja boldogságát! most is úgy visit kettő a Vasári nagy útezen, a Bibicz-féle házban, hogy majd szétrepeszti az ajtó üvegtábláját. Majd mit mondottam én nekőd is, mög a pasztráidnak is, nem olyant kérdőzők én, hanem mezei pasztrát. A mög nem bolond, hogy hozzánk jöjjön felszáríg erő hóban, bizon pedig igazság szörént Zsuzsánna mög köllene neki szállani. Egy bürgés gazda megérkezve. Ej de jó kis baránmosó hó esik haj, ha így tart röggelg, lösz térgyig erő hó, pedig az én szemám már ugyan togytán van, a mi kicsi mög van, azt már csak a fias bürgéknak szorongatom, mög az ökröknek tavaszi szántására, a heverő, mög meddű jószág ögyn szalmát mög kukoricaszárát; a mög szörönsére van jócskán. Pedig az öszszel volt ám szemám illendően, mög úgy számítottam, hogy elég lösz az asztal mög az egyik baglya, a másikat majd tavasz felé eladom, aztán már én vötem két ölet 130 forintjal, pedig mög nem is valami dínós hármol szekérről lött öllibál, a mit én tavaly eladtam, ölit 75 forintjal, több is lött jobb is volt, de hát mit esinéljak, mikor a piacon mög 3 prt 60—80

kr. métermázsája, aztán mög a fütény való szalmáért is 1 prt 60—70 krt adnak métermázsánként; tavaly a szénát se tudtuk eladni m.-mázsánként 2 forintot füll; de nem is vöszök ám a bürgéknak töböt egy szalát se, a hogy lösz, úgy lösz, ha mög ez is elfogy, mielőtt kiverhetném őket legelni; úgy töszök velük, mint Sváigerrül meséltek, vöszök nekik zöld szömüvegöt, aztán majd mögöszük a búza szalmát is, ha zöldnek látják; ha a H. Sz. Mihály bácsi elhíhette, hogy az löhetségös, mert né hinné el az én bürgöm, hogy a búza szalma is széna, ha zöldnek látja.

Egy másik bürgés gazda. Az én bürgém már mögötték az idei gyapút is, bárányokat is. Egy hang. Csak András ösem ne panaszkodnék a bárányok ellen, ha én úgy volnék, mint ösem, nem is tartanék anyabürgét, hanem idejárnék kuglizni az olvasó körbe, hiszen ösem mindön három dobásra nyerhet egy bárányt. Mögván-e mög a sárka lábát bárány, a mit a multkor nyert? De hogy van urambátyám! ellopta az a betyár Kopiasz gyereket. Ismeröm! ez is olyan futós, mint az apja volt, avval történt az, hogy mikor a püspök itt volt bérálni, Monostorról jövet, a butyájával, valami Bándó Miskával útjukba éjtettek 3 bürgét mög egy szamarat, de perse mindjárt kitudótt egy turpiszság, hát másnap, mikor a 2 juhász már ott térgyepőt a barátok temploma előtt s várta a püspököt, hogy majd mögbermája, egy lovas hánagy nyakon esipő Kopiaszt, a másik Bándót s azt mongyák nekik: „keetök nem jó helyen

a második darabban excellált mint Gyömbér matralista, kit szegényt Scribe a trigamia nem mondjuk bűnébe, de legalább látszatába kevert. E sikerült helyzet vigyáztok lapunk munkatársra. Steiner Gusztáv dolgozott át, nemcsak fordított magyarra, három couplet-vel toldván azt meg, melyekhez Nemeszeghy István igen kellemes és fülbemászó andalító, könnyed zenét írt. Maga a zene-szerző vezetése mellett lettek e dalok bemutatva, melyek élénk tapsokat nyertek. Bodrogi L. az első, főleg az utolsó vigyáztokban ismét megmutatta, mily művészi magaslata tud emelkedni és mily fényes jövőre hivatott, mint drámai művész. Ne feledkezzünk meg Kőviről sem és Rajz-néről.

Utolsó előadás esütörtökön volt. Tolnainé jutalomjátékunk a Czigánybárót adták és pedig ő Barinkay szerepében, melyet eddig nálunk Kővi énekel. A buzgalom és törekvés mindig elismerésre méltó, de óvakodni kell attól, nehogy erőnk és tehetségünk túlbelsőüljék vagy félreismerjék. Igaz ugyan, hogy Barinkay szerepe nő személyesítésre is igen alkalmas, és fényleg a népszínházban is Pálmai I. szokta énekelni; de határozottan elhibázott dolgunk tartjuk, hogy azt Tolnainé énekelje, mikor ő oly jól helyén volt Arzéma szerepében. Sem hangja, sem temperamentuma nem enged meg neki ilyen kísérletet. A darab különben összevágó előadásban részült, bár a műgényeket kevésbé elégtéi ki mint az előző; és ezt főleg a szerepheozásban beállt jelentékeny változásoknak kell betudnunk. A közönség az egyes főbb szereplőket kileptükör élénk tapsokkal fogadta; azt hisszük nem esalódnak, hogy azokból mintegy a bűcsű szavát lehetett ki-érzeni — finita la comedia.

Mi is mikor referáló tollunkat most már letesszük és a tollunk eltávoztott érdemes társulat után búcsút intünk, azon megnyugvással tesszük ezt, hogy a mint éles kritika nem szorultunk volt, úgy jóakarattal megjegyzéseink mindig késő félreke találtak és nemcsak egyszer eredményt is vonta maguk után. Nem került megerőltetésünkbe az elismerés szavát hangoztatnunk, mert a legtöbb esetben az alkalom magától kínálkozott és tán a szíves olvasónak sem voltunk mindig unalmára. Dr. Sz. I.

Irodalom.

A népfelkeltési törvény és a reá vonatkozó végrehajtási utasítás épen most jelent meg Stampfel Károly udvari könyvkereskedésben Pozsonyban. Eme kiadványt a 42. életévét meg nem haladottnak, de egyáltalán mindazoknak, kik a népfelkeltési illetőleg magukat tájékozni kívánják, kiválóan ajánlhatjuk. Bocsás fűggetek képez a népfelkeltés szolgálati kötelezettségére kihatással bíró fogatkozásoknak teljes jegyzéke. A fizetke kiállása felette takaros és az ár 25 kr., postán küldve 30 kr. igen jutányos. A népfelkeltési kötelezetkeket meg újra figyelmes tesszük tehát eme megbízhatón tájékozót is fizetkeze.

Magyar népfelkeltő cím alatt egy csinos és igen könnyen használható fizetkeben dolgozta föl egy szakértő író: Veteranus név alatt a népfelkeltési törvény és utasítás rendelkezéseit. A fizetke különösen tekintettel van a népfelkeltési kötelezetkekre és a polgári és katonai hatóságok tennivalói is felsorolja. A szabályokat pontokba gyűjtve kis címek alatt adja úgy, hogy a ki helyzetét s a népfelkeltési kötelezettségeit és jogait meg akarja ismerni, a tartalomjegyzékkel könnyen ráakad az őt érdeklő pontokra s tisztába jöhet azonnal, mi történik vele a beosztásánál és a behívásnál? A címlap jelkép gyanánt egy nyugó ágyúval van ellátva. A gyakorlatias fizetke a Singer és Wolfner kiadó-cég becslésénél 30 kr. áron.

Hazai baromfi tenyésztés. Madár kedvelők, valamint gazdánk, a gazdasággal foglalkozó hivatalnokok, papok és tantók figyelmébe ajánljuk „Házi Szármáyaink” című új illusztrált szaklapot, melynek 3. száma következő érdekes tartalommal jelent meg:

A szármáyok tenyésztése. Perényi Dénes. — A bráhmák. — A pulyka-tenyésztés. K. S. — A tyúkolt kezelése. — A tyúkolt tojása és a kakas. — A postagalambok hadi szolgálatban. Parthey. — A fiatal galambok hizlalása. G. — A galambok jelzése. A kanári madarak párosítása. D. F. — A ragadós betegségek veszélye a baromfi tenyésztésben. Farkas István. — Február havi teendők. — Vegyesek.

A melléklet. Mit csinálnak a méhek? — A téli teendőkről. Sz. — A tengeri nyúlak tenyésztése A. B. — A pártolásra méltó lap, melyből a már megjelent számok meg kaphatók, negyedik előfizetési ára 1 frt. Előfizetése Parthey Géza szerkesztő nevére címezve, a kiadóhivatalhoz Budapest (Buda) küldendők.

A gályarab menyasszonya ezimen folyik Brühl G. tollából egy történeti regény a „Olvasó-Kör” szépirodalmi regény-folyóiratban. Eddig e regényből 12 fizet jelent meg. Minden hó 1-én és 15-én pontosan érkezik egy-egy 5 íves fizet. Előfizetési feltételek 1/2 évre (6 fizetere) 1 frt 50 kr., 1/2 évre (12 fizetere) 3 frt, egész évre (24 fizetere) 6 frt. Szerkesztője Fülöp György, lakik Budapest, Ferenccz-József rakpart, 16. sz.

A „Magyar Dal-Album” hatodik folyamának 4-ik fizetere megjelent, a következő érdekes 20 dallam tartalommal: 1. Elmetették a legszebb lányt. 2. Elvezett a lovam csebrusfa erdőben. 3. Enyhülését fájalmának csakis az remélheti. 4. Erreestek a jövők. 5. Esik eső az árpa-talárra. 6. Este későn, este későn ragyognak a csillagok. 7. Esteledek, haza szállong a madár. 8. Ez a kis lány de csinos. 9. Edes anyamasszony, jön a cigányasszony. 10. Edes hazám fia! 11. Edes-kövés babám, egyetlen tubizám. 12. Én elmelek a vásárra félpezenéz. 13. Én is megiszom, te is megiszod, ő is megiszsa. 14. Falu végén sátor áll. 15. Farsang, dudaszó, szántó, vén sánta hó. 16. Fazikát drótoztassik kend asszonyom. 17. Fáj a szívem, elszakad tőled 18. Fáj a szívem, majd meghasad. 19. Fiúk, fiúk, hej be széles a kedvünk. 20. Fülemlé búsán dalol a lombon. — Előfizetéseket még mindig elfogad a „Magyar Dal-Album” kiadóhivatala Győrött, és pedig 1 évre (10 fizetere) 1 frt 80 kr., félve (5 fizetere) 90 kr. Egy-egy fizet ár 25 kr. A fizetke bérmentve küldetnek.

A „Képes Folyóirat”, mint a Vasárnapi Újság fizetése kiadása, nyolcz nagy negyedévi ívre terjedő főlvi fizetkeben jelenik meg számos képpel és képmelléklettel. Az egyes fizet ár 30 kr.; előfizetési ár egész évre (24 szám) 7 frt 20 kr., félve (12 szám) 60 kr., negyedévre (6 szám) 1 frt 80 kr. Előfizetéseket minden könyvkereskedés útján, valamint közvetlenül is elfogad — úgyszintén mutatványvendéglé levelező-lapon történő megkeresésre küld a kiadó-tulajdonos Franklin-Társulat, Budapest, egyetem-útea 4. sz.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Sétahangverseny.** A Mollináry-ezred tisztikara felhasználva azon alkalmat, hogy az altiszti bál alkalmából az ezred zenekara városunkba lerándult, f. hó 17-én a Kaszinó helyiségeiben sétahangversenyt rendezett. A tisztikar e figyelme által, melyet városunk közönsége iránt tanúsított, újabb bizonyítékát adta azon benső és jó viszonyoknak, mely városunkban a polgárság és katonaság közt fennáll. A Kaszinó helyiségei városunk elite közönségével a szó szoros értelmében a zsúfolásig megteltek, a min nem is csodálkozhatni, mert mi itthon csakis ilyen kivételes alkalommal hallhatjuk a katonai zenekart és gyönyörködhetünk ennek játékában. A hangverseny programjának minden egyes számát a közönség zajosn megaptalolta és megjelenezte. Kiváló tetszésben részesült a kiértőnek gyönyörűen előadott szólója. Az élvezetes produkciókat táncz követte. A négyeseket hatvan pár tánczolta és így e kitünően sikerült multság volt befejezése a farsangnak, melyből ez idén az elite-bálok úgy is kimaradtak. Jelen voltak: Dr. Horváth Mihályné, Hofbaueré, Sebastiani Károlyné, hr. Puteani Bláné, Dr. Széless Józsefné, Széless Kálmánné, Kiss Aladárné, Láber Károlyné, Dr. Kovács Pálné, Mádi Jánosné, Szakács Istvánné, Darányi Ferenccz, Hodovál Józsefné, Hacker Lajosné, Vojnarovicz Sándorné, Kutschera Vidáné, Zombory Lászlóné, Szemző Sándorné, Szokolay Mihályné, Csorba Gáborné, Clarieinné, Bellobergné, Deák Lajosné, Deák Gyuláné, Muraközy Józsefné, Dékány Mihályné, Pataky Imréné, Vecsei Gusztávné, Kozma Jánosné, Fekete Istvánné, Szappanosné, Domján Istvánné, Zsitvay Bláné, Vajda Gyuláné, Dr. Szabó Lászlóné; Domján Ika, Szabó Berta, Tassy Irma, Nagy Matild, Szeless Aranka, Szimonides Hermin, Szokolay Ida, Csorba Mariska, gróf Ráday Margit, Fekete Rózsa, Dékány Rózsa, Szappanos nővérek, Ligeti Irén, Szakács Rózsa, Kriszán Mariska, Vajda Nina, Szabó Terka, Tóth nővérek, Zagonyi Mariska, Dömötör nővérek, Kun Nina stb. A kedvelés multság csak a hajnali órákban ért véget. Közönségünk „jobb feléhez” ez alkalomból egy kérszűnik lenne, már t. i. a jövőre nézve. E kérszűnik az, hogy olyan hangversenyre, mely 1/2 órákor kezdődik, lehetőleg nem egy órával később jelenjék meg, mert a mint a bíralt való késő megjelenés némelyek szert iránt elegánsiához tartozik, ép oly zavarálag hat egy hangversenyre való késő jövelel egy a jelenlevő közönségre, mint a közreműködőkre. A pontos megjelenés ilyen esetekben azonos az udvariassággal.

— **Márczius 15.** A jogakadémiai ifjúság, valamint már több évben, úgy az idén is megünnepeli márczius 15-ikét. Alkalmi óta írására Reviczky Gyulát, fiatal költőnköt kérték fel. A program a következő: Alkalmi ólat szavalja Kerekes János, II. éves joghallgató; alkalmi beszéd, tartja Tóth Antal, IV. éves joghallgató; talpra magyar, szavalja Hajagos Illés, I. éves joghallgató.

— **Színészeinkről.** Valóban bátran elmondhatjuk, hogy ilyen szintársulat már régen nem volt városunkban, mert nemcsak hogy várakozásait s reményeinket teljesen kiélgették, hanem még becsület dolgában sem hagytak semmi kívánni valót sem hátra. Mert míg legtöbb szintársulat elmenve csak adórt hagyta hátra, melyre természetesen csak keresztet vehetnek a hitelezők, addig ezek előfizetéseik előtt adósságaikat pontosan kifizették; s mi legtöbb, egész ittlétek által egyetlenegyvet sem perelték be közülük. Ily esté már 15 év óta nem fordult elő városunkban. Az utolsó előadás esütörtökön volt és pénteken távoztak el körünkből Félégházára, hol az első előadás szombatra volt tervezve. Közünk idénés alatt 63 estén összesen 54 darabot hoztak színe, ezek közül 18 vigjátékot s bohozatot (5 újdonság volt), 14 népszínművet (3 újdonság), 12 drámát (4 újdonság) és 10 operettet (5 újdonság); és így összesen 54 darabot, melyek közül 17 újdonság volt, tehát a színe került darabok harmadrésze. Félégházáról 2 heti időzés után Losoncra fog a társulat menni, hol a nyári újraservezkedés ideig, virágvasárnapig fog működni.

— **A népfelkeltők tisztjei.** Folyó hó 20-ikán volt az utolsó nap, a melyen a népfelkeltés-nélti tisztí rangra aspirálók jelentkezhettek. Városunkban 117-en jelentkeztek; ezek közül 46 katonavált volt, míg 71 nem volt katoná. Hogy kiképzetésükre helyben nyílik e tisztí tanfolyam, azt még nem tudjuk.

— **T. közönségünk figyelmét főlhívjuk** a jövő szombati fölovasásokra. Szakács István ref. főgymn. tanár lesz előadó „a ruházat”-ról. Erdélyi Károly kegyesr. főgymn. tanár a következő címet ad elő: „A nő a középkori költészetben”.

— **Választás.** A helybeli jogakadémia önképzőköré folyó hó 22-én tartott tisztújító gyűlésén a következő tisztviselők választattak meg: Elnökiül Kuliflaj János; alelnök Keeskeméti Adolf, II. éves; főjegyző Szabó László, II. éves; pénztárnok Grünblatt M. II. éves; könyvtárnok Bogojevits, II. éves; házmagy Klebovits S. II. éves joghallgatók.

— **A következő „Meghívó”-t kaptuk:** A „keeskeméti kereskedő ifjak egyesülete” 1887. évi február hó 27-ik napján esti 8 órákor a Nádor termében tartandó felolvasási estélyre ezimzetségedet tisztelettel meghívja a választmány. Felolvassni fog: Dr. Kovács Pál úr. A felolvasást társas vacsora követendő.

— **De jó, hogy é'veszött a sapkám.** Hamvazó-szerdán elől szorongatta a templomban egy kis polgártársunk a satykiát hóna alatt, míg egyszer azt vette észre, hogy semmi sincs ott. Volt erre sirás, hogy mit mond otthon a szülém? A kifogyhatlan jó-ságú apát plebánus úr megtudta a dolgot és azzal vizsgáltta a kárvalottat, hogy ne félj fiám! kapsz újat; kapott is, és erre mondta a kis polgár, de jó, hogy é'veszött a sapkám!

— **Köszönet-nyilvánítás.** Alulírott, a keeskeméti takarékpénztár egyesület t. igazgatójának köszönetemet nyilvánítom azon jöteknységéért, mely elfogva intézetünk szorgalmas és jó erkölcsű növendéke részére ez évben is 25 forint adományozni kegykedett. Keeskeméten, 1887. febr. 25. Csabai Imre, reform. főgymn. igazgató.

— **A Rongyos Egyesület javára** Dr. Horváth Adam úr által ajándékozott „Egy Modern kísértet” című felolvasásának elárúsításából bejött 39 frt 48 kr. Fogadja a t. olvasó úr ezen közlésben az Egyesület köszönetét és adományának nyilvános nyugtázását. Keeskemét, 1887. febr. 25. Fördös Dező, pénztárnok.

— **Hűtlen cseledek.** Józsa Kovács László, Gruden György bórkereskedő kocsiasa, gazdájának raktárából apródonkint 127 frt értékű talpat ellopván, azt Panca Kovács Imre és Kalmár Pálnak, mint tudva lopótat átadta, egyrészt pedig gazdájának is-talójába elásta. A lopás napfényre kerül-vén, a rendőrségnek sikerült a lopottakat megkeríteni, s úgy a tolvajt, a mint az orgazdákát elfogni, kik bűnös tetteiket rögtön be is ismerték. Az ügy áttétetett a kir. törvényszékhez.

— **Lopás.** Kis Mihály rovott előéletű napszamos f. hó 18-án a vágókapni sertés-csordából Sárközy Imrénének egy sertészt el-lopta. Viski Mihály számadó kanaszának sikerült azonban a tolvajt Kis Mihály személynében kézrekeríteni. Kis kérdőre vonott, azonban mindent tagad, állítván, hogy a sertészt egy ismerlentől vette. Áttétetett a járásbíróshoz.

Közgazdaság.

Egy dietétikus tápszer.

Egy előbbi cikkemben egy jó háiszere-fel foglalkoztam és megígértém, hogy az e

zikkkel megkezdett ciklust folytatni fogom. Jelen soraim czélja egy kitünő dietétikus tápszer: a „csokoládé” megismertetése. Néhai Hufeland Vilmos Keresztély dr., a tudós orvos és a „Macrobiothik” híres szerzője a következőleg nyilatkozik a csokoládé felől: Ajánlom a csokoládét minden ideges, elgyengült, beteges embernek, gyenge gyermekeknek és aggnak. E tápszer erősíti a gyenge szervezetet és alkalom volt kitünő eredményeket megfigyelni oly egyéneknek, kik az altest kronikus affekcióiban szenvedtek.

Spanyol- és Franciaországban a csokoládét általánosan reggeli gyanánt isszák; Angliában és Ausztriában az utolsó évek óta mind jobban terjed és Európa többi részeiben is lassan-lassan kiszorítja a reggeli kávé. Hogy a csokoládé nálunk Magyarországon még nincsen annyira elterjedve, annak megvanak a maga különös okai. Annak ugyan a csokoládét gyógyszer gyanánt használják és t. kollegám nagy száma a megmondhatója, mennyi bajt okozott már mint ilyen. A legtöbb nálunk elterjedt csokoládé nagyrészt keményítőszertű anyagokat és cacaohéjat tartalmaz, melyeket azért kevernek bele, hogy olcsóbbá tegyék és hogy oly árú nyerjenek, mely a forralásnál gyorsan sűrűsödik, mely körülményre aztán ráfogják, hogy jó csokoládé, mert sűrű. Az így gyártott csokoládé természetesen megterheli a gyomrot és többszörű élvezetnél ellentálló hatással bír. Mintán pedig nálunk már évek óta nagyrészt ily gyártmányt van forgalomban, ennél fogva nem csodálható, hogy e tápláló szer hazánkban nem terjed.

Én nálunk csak egyféle csokoládét ismerem, melyet mint kitünő dietétikus tápszer mindenkinék ajánlhatok és a mely mindama előnyöket bírja, melyekkel birnia kell, a mennyiben az étgetett cacao-gyümölcs-magvakkal és tisztá czukornak mechanikailag, de nagyon benső és homogén keverék képezi és ez a „Chocolade-Küffler”. (Budapest, váci útca 13. sz.) Ez nem tartalmaz semmi kártékony anyagot, jobb és egészségesebb a kávéval, a gyomrot nem terheli meg, hanem konzerválja, finom ízzel és zamattal bír, sok tápanyagot tartalmaz és olcsóbb, mint a külföldi.

Meg kell vallanom, hogy egyáltalán nem értem, miért vásárolják kereskedőink oly előszeretettel a francia csokoládét, mikor itthon olcsóbbat és jobbat kaphatnak. A hamisított csokoládé nálunk sohasem fog terjedni, míg a jó és tisztá gyártmány mindama tulajdonokkal bír, melyek általánosan elterjedészt elő fogják mozdítani. A közönségnek saját érdekében pressiót kellene gyakorolni a kereskedőkre és következetesen Küffler-féle csokoládét kérni, a kávéházban pedig minden sűrű keveréket visszautasítani.

A jó csokoládé táplálóbb, egészségesebb és kellemesebb a kávéval. Ugyanez mondható a Küffler-féle olajtalantított cacaoról. Ez a csokoládé kellemes ízét a könnyen emészthető és tápláló ital tulajdonságaival köti össze, esecsemőknek is adható és különösen ajánlható rosz emésztésű egyéneknek. Megjegyzendő azonban, hogy a hollandiai cacao mintegy 8 százaléki idegen anyagot tartalmaz, mely könnyen oldhatóvá teszi ugyan, de az egészségre ártalmas, míg a Küffler-féle cacao absolut tisztasága által tünik ki. Ez ismertetézt annál inkább ajánlom a közönség figyelmébe, mert remélem, hogy ez által egy kitünő dietétikus tápszer terjedését mozdítom elő. — Legközelebb valam másról. Dr. Pápay Ernő.

„Equitable” életbiztosító társulat.

Ezen Ausztria-Magyarországban is legjobb sikerrel működő társulat 1886. évben új biztosításokat kötött 275 millió forint összegben, tehát körülbelül 35 millióval többet, mint a megelőző 1885-ik évben.

1886. évben gyarapodott 1885. év ellenében a társulat vagyona 21 millióval 191 millió frtra, a nyereségtartalék 3 1/2 millióval 38 millió frtra, a biztosítási állomány 100 millió felül többre mint 1000 millió frt. Ezen számkon további commentarra nem szorulkunk és igazolják, hogy minő óriási mértékben emelkedik a közönség bizalma ezen világinizetéhez.

Értéktözsdei heti jelentés.

A „Magyar Mercur” pénzügyi szaklap tudósítása.

A német választások eredménye, a mely szerint olyan többség választatot, mely a Bismark által kívánt hét esztendőre szóló hadügyi költségvetést megszavazni kézi, a tözsdei ren kedvező hatást gyakorolt. A tözsde ugyanis abban a véleményben van, hogy a „szepetmatatus a béke!” és ezen felfogás nem is alaptalan. Az által, hogy a német parlament hét esztendőre szavazza meg a magasabb békeállományt, és a nagyobb kiadásokat, a német hadügyi igazgatás pozíciója annyira erősödik, hogy

